

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

ГМИРІН АНДРІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ

УДК 343.46(47)094.4

**КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНУ
НЕЗАКОННЕ ВИГОТОВЛЕННЯ, ЗБЕРІГАННЯ, ЗБУТ АБО
ТРАНСПОРТУВАННЯ З МЕТОЮ ЗБУТУ ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ
(СТ. 204 КК УКРАЇНИ)**

Спеціальність 12.00.08 – кримінальне право та криминологія;
кримінально-виконавче право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у ВНЗ «Національна академія управління».

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
заслужений працівник народної освіти
Матвійчук Валерій Костянтинович,
ВНЗ «Національна академія управління»
Перший проректор

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
Савченко Андрій Володимирович,
Національна академія внутрішніх справ,
начальник кафедри кримінального права,
м. Київ.

кандидат юридичних наук,
Козлюк Людмила Григорівна,
Інститут держави і права ім. В. М. Корецького
НАН України, науковий співробітник відділу
проблеми кримінального права, кримінології
та судоустрою, м. Київ.

Захист відбудеться 28 вересня 2018 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.889.02 у ВНЗ «Національна академія управління» за адресою 03151, м. Київ, вул. Ушинського, 15, зал засідань.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ВНЗ «Національна академія управління» за адресою: 03151, м. Київ, вул. Ушинського, 15.

Автореферат розісланий 23 серпня 2018 р.

**Виконуючий обов'язки вченого секретаря
спеціалізованої вченої ради**

М. І. Карпенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Стаття 42 Конституції України проголошує право кожного на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом, покладаючи на державу захист права споживачів, здійснення контролю за якістю і безпечністю продукції та усіх послуг. Держава та її інституції мають створювати умови для унеможливлення існування «тіньової економіки», яка завдає великої шкоди українському суспільству взагалі і, зокрема, кожній людині і громадянину. Підживлювачем такої економіки є діяльність з незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Важливого значення у цьому сегменті має законодавство про кримінальну відповідальність за такі незаконні дії. Тому, серед пріоритетних завдань, які стоять перед нами в даному дослідженні, є кримінально-правова характеристика злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (стаття 204 КК України, надалі ст. 204 КК).

Окремі аспекти дослідження злочину, передбаченого ст. 204 КК, певною мірою з'ясували такі вчені, як: П. П. Андрушко, А. М. Бойко, Б. В. Волженкін, П. А. Воробей, В. К. Грищук, Н. О. Гуторова, О. О. Дудоров, Л. Ю. Ільковець, В. М. Киричко, М. Й. Коржанський, О. Д. Максимюк, О. П. Мамотенко, І. І. Митрофанов, М. М. Мінаєв, В. О. Навроцький, М. І. Панов, О. І. Перепелиця, О. В. Працюк, А. В. Савченко, Є. Л. Стрельцов, С. М. Сулейманов, В. Я. Тацій, Ю. А. Турлова, М. І. Хавронюк, І. О. Харь та ін.. Крім того, у 2005 році була захищена кандидатська дисертація на тему «Кримінальна відповідальність за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України)» Михайлом Миколайовичем Мінаєвим. Безумовно, що роботи цих та інших учених, на праці яких ми посилаємося в дисертації, мають значну наукову і практичну цінність, але, незважаючи на це, окремі питання обраної нами теми не знаходили свого комплексного дослідження. З метою усунення цієї прогалини, окреслена нами проблематика потребує: з'ясування витоків та історії кримінальної відповідальності за цей злочин, розробки поняття цього злочину, розуміння соціально-правової обумовленості даної заборони, зняття суперечливості положень, що стосуються визначення об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта, суб'єктивної сторони злочину та кваліфікуючих ознак даного злочинного діяння. Потребує проведення належного відмежування злочину, передбаченого ч. 3 ст. 204 КК від діяння, описаного ст. 227 КК та від аналогічних адміністративних правопорушень, передбачених статтями 156, 156-2, 161, 164-5 КУпАП, а також компаративістського аналізу норм, що стосуються даного виду злочину за КК України з аналогічними злочинами за кримінальним законодавством деяких зарубіжних держав. Нарешті, окреслена тема і піднята нами проблематика в ній, потребують розроблення ґрунтовних пропозицій з удосконалення положень ст. 204 КК. Усе це є свідченням актуальності обраної теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота ґрунтується на положеннях Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу (прийнята Верховною Радою

України 18.03.2004 р. № 161629-IV) та виконана в межах науково-дослідної роботи ВНЗ «Національна академія управління» на 2014-2019 рр. на тему: «Адаптація законодавства і права України до законодавства і права Європейського Союзу» (державний реєстраційний номер 0114U.006593).

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є формування науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення відповідних норм ст. 204 КК та підвищення ефективності регулятивної сутності кримінального права в сфері виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Відповідно до поставленої мети необхідно вирішити такі задачі:

— визначити витoki та історію кримінальної відповідальності за діяння незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів та сучасний стан проблеми;

— розробити поняття злочину, передбаченого ст. 204 КК та з'ясувати соціально-правову обумовленість цієї кримінально-правової заборони;

— встановити об'єктивні та суб'єктивні ознаки злочину, передбаченого ст. 204 КК;

— з'ясувати кваліфікуючі ознаки злочину, передбачені чч. 2 та 3 ст. 204 КК;

— провести відмежування злочину, передбаченого ст. 204 КК від суміжних злочинів та аналогічних адміністративно-правових порушень;

— здійснити порівняльно-правову характеристика злочину, передбаченого ст. 204 КК за законодавством України та аналогічних злочинів за кримінальним законодавством деяких зарубіжних держав;

— розробити пропозиції щодо внесення змін і доповнень до національного законодавства з метою вдосконалення ст. 204 КК.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини з належного справляння акцизного збору з підакцизних товарів до Державного бюджету України.

Предметом дослідження є кримінально-правова характеристика злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення задач дослідження в роботі використано наступні загальнонаукові і спеціальні наукові методи: *діалектичний* – застосовується у всіх розділах дисертації, в їх взаємозв'язку, а також формування висновків і пропозицій за темою дослідження; *історико-правовий* – використовувався для розкриття історичного розвитку кримінально-правової заборони незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (підрозділ 1.1); *порівняльно-правовий* – використовувався у порівнянні вітчизняних кримінально-правових норм, що регламентують відповідальність за досліджуваний злочин, з відповідними нормами законодавства окремих зарубіжних держав (підрозділ 3.2); *логіко-семантичний* – застосовувався для проведення поглибленого вивчення понятійного апарата (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2); *догматичний* використовувався для виявлення можливостей удосконалення ст. 204 КК (розділи 2, 3); *соціологічний* – застосовувався під час проведення анкетування з питань кримінально-правового дослідження злочину та аналізу відповідних вироків з незаконного виготовлення,

зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (підрозділ 2.1, 2.2, 2.3); *системного аналізу* допоміг з'ясувати внутрішню структуру і місце злочину, передбаченого ст. 204 КК (розділ 2).

Емпіричну базу дослідження становлять дані Державної судової адміністрації України за 2010-2017 рр.; аналіз 500 вироків за кримінальними провадженнями, передбаченими ст. 204 КК (за 2010-2017 рр.); опитування 300 слідчих, суддів, захисників, прокурорів, щодо запобігання злочинам, передбаченим ст. 204 КК; опитування 300 студентів старших курсів юридичних факультетів вищих навчальних закладів.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація за характером і змістом досліджених питань є однією з перших в Україні комплексних і системних науково-дослідних праць, присвячених кримінально-правовій характеристиці злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Конкретний внесок дисертанта в наукове розроблення питань кримінально-правової характеристики злочину, передбаченого ст. 204 КК, полягає в обґрунтуванні пропозицій та рекомендацій, що містять елементи наукової новизни та мають істотне значення науки кримінального права та практики застосування досліджуваної норми, зокрема:

Уперше:

— з'ясовано, що в Литовському статуті 1529 року в третій групі «Злочини в сфері економічної діяльності» містився злочин «незаконне пивоваріння», де йшлося про витоки заборони незаконного виготовлення підакцизних товарів. У Соборному Уложенні 1649 р. в гл. XXV «Указ о корчмах» передбачалася кримінальна відповідальність за незаконний продаж вина (ст. 2), незаконне зберігання спиртних напоїв (ст. 8), незаконний обіг тютюну (ст. 15). В Уложенні про покарання кримінальні і виправні 1845 року мала місце гл. «О нарушении постановлений о питейном и табачном сборах, об акцизах с сахара». З часом зазначені вище постанови були вилучені з Уложення 1845 р. і сформульовані в «Уставах об акцизних сборах» від 15 грудня 1883 р. За реалізацію підакцизних товарів особи притягувалися до кримінальної відповідальності. У радянський період не існувало кримінально-правової заборони, яка б стосувалася підакцизних товарів. Лише з прийняттям чинного КК 2001 року, в ст. 204 КК знову з'явилася така заборона;

— запропоновано визначення злочину, передбаченого ст. 204 КК – це умисні (а для ч. 3 цієї статті за ознакою «...отруєння чи інші тяжкі наслідки» має місце подвійна форма вини – до дій – умисел, а до наслідків – необережність), заборонені КК дії суб'єкта, який посягає на суспільні відносини, що забезпечують умови з охорони належного справляння акцизного збору з підакцизних товарів до Державного бюджету, які полягають: за ч. 1 цієї статті у діях – незаконному виготовленні підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному збуті незаконно виготовлених підакцизних товарів; незаконному зберіганні незаконно виготовлених підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному транспортуванні з метою збуту незаконно виготовлених підакцизних товарів; за ч. 2 цієї статті в діях: незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, які супроводжуються способом – шляхом відкриття підпільних цехів;

незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів з використанням знарядь (обладнання), яке забезпечує масове виробництво таких товарів; в незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, вчинених особою, яка раніше була засуджена за цією статтею; за ч. 3 цієї статті у діях: незаконному виготовленні товарів, зазначених у частинах першій або другій цієї статті з використанням засобів – недоброякісної сировини (матеріалів), що становлять загрозу для життя і здоров'я людей; незаконному збуті таких товарів, що призвели до наслідків отруєння людей чи інших тяжких наслідків, а також характеризується необхідним причинним зв'язком між діями і наслідками, що настали;

— виявлено зміст основних чинників соціально-правової обумовленості заборони, передбаченого ст. 204 КК, до яких потрібно віднести: 1) соціально-кримінологічний – полягає в небезпеці завдання істотної шкоди суспільним відносинам; у наявності в діянні достатньо високого рівня суспільної небезпеки; у відносній поширеності діяння; 2) нормативно-правовий – свідчить, що ця заборона повинна відповідати нормам Конституції України; внутрішній логічній несуперечливості заборони, передбаченої ст. 204 КК іншим нормативно-правовим актам, що стосуються цієї сфери; 3) етичний – вказує, що заборона відповідає моральним нормам; 4) культурно-історичний – свідчить, що заборона розглядається як продукт історії і культури та відповідає розвитку суспільства; 5) міжнародно-правовий – переконує, що ця заборона ґрунтується на стандартах норм з прав людини та безпеки;

— аргументовано, що ознаками об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 204 КК; за ч. 1 є дії (в п'яти формах прояву); за ч. 2 є: дії та спосіб (шляхом відкриття підпільних цехів) у трьох формах прояву злочину; дії та знаряддя вчинення злочину (з використанням обладнання) у трьох формах прояву цього злочину; дії, вчинені особою, яка раніше була засуджена за цією статтею (в трьох формах прояву цього злочину); за ч. 3 є: дії та засоби вчинення злочину (з використанням недоброякісної сировини – матеріалів) у трьох формах прояву злочину; дією, наслідками (отруєння людей чи інших тяжких наслідків), необхідним причинним зв'язком між діями і наслідками, що настали (в трьох формах прояву цього злочину);

— розуміння кваліфікуючих ознак злочину за ч. 2 ст. 204 КК: незаконне виготовлення алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів шляхом відкриття підпільних цехів (у трьох формах прояву цього злочину); незаконне виготовлення алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів з використанням обладнання, що забезпечують масове виробництво таких товарів (у трьох формах прояву цього злочину); незаконне виготовлення таких товарів особою, яка раніше була засуджена за цією статтею (у трьох формах прояву цього злочину); за ч. 3 ст. 204 КК: незаконне виготовлення товарів, зазначених в ч. 1 та 2 цієї статті з недоброякісної сировини (матеріалів), що становлять загрозу для життя і здоров'я людей (в трьох формах прояву злочину); незаконному збуті таких товарів, яке призвело до отруєння людей чи інших тяжких наслідків (в трьох формах прояву цього злочину);

— доведено доцільність приведення до узгодження назви і диспозиції ч. 1 ст. 204 КК, а також доцільність доповнення ч. 2 новими обтяжуючими обставинами цієї статті «вчинені за попередньою змовою групою осіб» та «вчинені у великих розмірах», ч. 3 – «вчинені організованою групою осіб» та «вчинені в особливо великих розмірах»;

Удосконалено:

— формулювання родового об'єкта злочинів проти фінансової системи України (до яких належать і злочин, передбачений ст. 204 КК) – суспільні відносини, що забезпечують умови з формування, розподілу, перерозподілу та використання грошових фондів, коштів, емісії та обіг фінансових ресурсів, формування додаткової вартості, виробленої в межах держави, валовий внутрішній продукт, отримання доходу (прибутку), встановлення оптимальних пропорцій, розподілу валового внутрішнього продукту

— визначення основного безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого ст. 204 КК, як суспільних відносин, що забезпечують умови з належного, тобто встановленого чинним законодавством України, справляння акцизного збору з підакцизних товарів до Державного бюджету;

— розуміння суб'єктивної сторони злочинів, передбачених чч. 1, 2 та 3 ст. 204 КК (крім ознаки «...що призвели до отруєння людей чи інших тяжких наслідків», де властива подвійна форма вини – до дій – прямий умисел, а до наслідків – необережна форма вини), яка характеризується умисною формою вини та видом прямого умислу і метою збуту підакцизних товарів;

Дістали подальшого розвитку:

— критерії, за якими повинно здійснюватися відмежування злочинів, передбачених ч. 3 ст. 204 КК від суміжного злочину, передбаченого ст. 227 КК, за ознаками об'єкта, предмета, об'єктивної сторони, суб'єкта та суб'єктивної сторони, а стосовно аналогічних адміністративних правопорушень – за ступенем суспільної небезпечності діянь. За об'єктом злочин, передбачений ст. 227 КК стосується відносин з виготовлення і реалізації продукції в частині її безпечності; за предметом – порівнюваний злочин стосується будь-якого виробничого процесу чи послуг; за об'єктивною стороною – це дії введення в обіг небезпечної продукції; за суб'єктом – це працівник підприємства, установи, організації, що виробляє продукцію, який відповідає за якість продукції;

— компаративістське дослідження норм, що передбачають кримінальну відповідальність за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України) з аналогічними злочинами деяких зарубіжних держав свідчить, що стосовно предмета злочину вітчизняний законодавець має переваги. Натомість щодо об'єктивної сторони цього злочину положення ст. 200 КК Грузії – великий розмір, група осіб, особливо великий розмір, організована група та аналогічні положення ст. 171-1 КК РФ представляють інтерес для вдосконалення ст. 204 КК України;

— пропозиції щодо усунення суперечностей у назві і змісті ст. 204 КК та використання положень зарубіжного законодавства з метою вдосконалення норм статті вітчизняного законодавства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції можуть бути використані у: а) *законотворчій діяльності* – при внесенні змін і доповнень до чинного законодавства, а також при вдосконаленні чинного законодавства (лист Комітету з питань правової політики та правосуддя Верховної Ради України (від 15.03.2016 р. № 04-29/15-1114); б) *правозастосовній діяльності* – для кваліфікації злочинів, передбачених ст. 204 КК і відмежування їх від діянь, передбачених ст. 227 КК та від аналогічних адміністративних правопорушень, передбачених статтями 156, 156-2, 161, 164-5 КУпАП; в) *науково-дослідній роботі* – для подальшої розробки теоретичних прикладних проблем, пов'язаних із запобіганням злочинів, передбачених ст. 204 КК; г) *навчальному процесі* – як матеріал для викладання навчальних дисциплін «Кримінальне право України. Особлива частина»; «Актуальні проблеми кваліфікації злочинів» (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у навчальному процесі ВНЗ «Національна академія управління» від 21 листопада 2017 р.).

Особистий внесок здобувача. Положення дисертації є результатом самостійної роботи автора. Наукові ідеї та розробки оприлюднені без співавторів у наукових фахових та інших виданнях.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дисертації доповідалися автором на семінарі кафедр юридичного факультету ВНЗ «Національна академія управління», а також були оприлюднені: на міжнародних науково-практичних конференціях: «Актуальна юриспруденція» (м. Київ, 5 жовтня 2017 р.); «Актуальні проблеми державно-правового розвитку України в контексті інтеграційних процесів» (м. Запоріжжя, 20 травня 2017 р.); «Оптимізм і песимізм: амбівалентність українського соціуму в духовному і матеріальному вимірах» (м. Київ, 18 травня, 2017 р.); на республіканській конференції – «Уголовная юстиция: законодательство, теория и практика» (м. Брест, 20 жовтня 2017 року).

Публікації. Основні положення та висновки дослідження викладено в 12 публікаціях, з них 8 – у наукових виданнях, внесених в оновлений перелік фахових видань з юридичних наук МОН України, зареєстрованих та проіндексованих у міжнародних наукометричних каталогах та базах даних; 4-матеріали конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається з анотацій, вступу, трьох розділів, які включають сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (338 найменувань на 34 сторінках, додатків 9 на 40 сторінках. Загальний обсяг дисертації – 283 сторінки, основний зміст дисертації – 192 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У вступі дисертації висвітлені положення, що наведені вище – у структурній частині автореферата «Загальна характеристика роботи».

Розділ 1 «Поняття, витоки, історія кримінальної відповідальності за злочин незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів, сучасний стан проблеми та соціально-правова обумовленість цієї заборони» складається із двох підрозділів.

У підрозділі 1.1 «Витоки, історія кримінальної відповідальності за діяння незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів та сучасний стан проблеми» на основі аналізу історичних документів, нормативно-правових актів виділено шість періодів історичного розвитку суспільства і державності, а для України вісім (для кримінальної відповідальності з підакцизними товарами – шість). Проведене нами дослідження правових джерел, свідчить, що до четвертого періоду (XIV ст. і до поч. XVIII ст.) – для кримінально-правової охорони – це другий період, на теренах України кримінальної відповідальності за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів не існувало. Лише в четвертому періоді у Литовському статуті 1529 р., у третій групі, ми знаходимо «Злочини в сфері економічної діяльності» злочин «незаконне пивоваріння» в якому йшлося про незаконне виготовлення пива в дозволенних місцях (таємних корчмах), яке тягло за собою конфіскацію виготовленої продукції і корчми на користь князя. Це свідчить про витоки кримінальної відповідальності за цей злочин, оскільки незаконне виготовлення пива зменшувало дохід князя. Цей злочин вчинявся дією і предметом цього діяння було лише пиво. У п'ятому періоді (XVIII ст. – середина XIX ст.) на терни України поширилась дія Соборного Уложення 1649 р., де в стст. 2, 8, 15, 16, 18 гл. XXV «Указ о корчмах» містилися норми, які стосувалися дій, що передбачали кримінальну відповідальність за незаконні дії з підакцизними товарами. Так, незаконний продаж вина, вчинений в третій раз карався двадцятьма рублями і тюремним ув'язненням (ст. 2), незаконне зберігання спиртних напоїв каралося штрафом (п'ять рублів) і конфіскацією продукції на користь князя (ст. 8), тютюнники підлягали побиттю батоном (ст. 15), а незаконний обіг тютюну вдруге або втретє каралось торговою «казню», послідувачі приводи таких людей загрожувало «виривання ніздрів, відрізання носа і засланням» (ст. 16), за потурання «корчменникам і тютюнникам» зі сторони службових осіб каралось побиттям батоном і позбавленням посади (ст. 18). В Уложенні про покарання кримінальні і виправні 1845 р. мала місце глава «О нарушении постановлений о питейном и табачном сборах, об акцизах с сахара» (стст. 665-743). Акцизом в XIX ст. обкладався спирт, виногорільчані вироби, пиво, мед, сірники, цукор, дріжджі, тютюн і тютюнові вироби: за незаконні дії з ними наставала кримінальна відповідальність. У шостому періоді (кінець XIX – поч. XX ст.) положення які стосувалися підакцизних товарів були виключені з Уложення 1845 р. та сформульовані в «Уставах об акцизних зборах» від 15 грудня 1883 р. Реалізація підакцизних товарів без відповідних ярликів підлягала кримінальній відповідальності. Це стосувалося спирту, вина, коньячного спирту, пресованих дріжджів, горілчаних виробів, пива тютюну і тютюнових виробів, цукру, освітлюваних приладів, запальовальних сірників тощо. За незаконне зберігання, виготовлення, продаж на винних осіб накладалися штрафи, тюремні ув'язнення тощо. У сьомому періоді (початок XX ст. – 1991 р.) – радянський період – був відсутній інститут акцизів, а отже і кримінальної відповідальності за обіг підакцизних товарів. У восьмому періоді (з 1991 р. і до нашого часу) акцизи як інститут податкової політики знову повернувся в Україну 5 квітня 2001 р. був прийнятий КК, де була закріплена ст. 204: Незаконне

виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Її положення нами розкриваються в послідовних розділах і підрозділах.

У підрозділі 1.2 «Поняття злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів та соціально-правова обумовленість цієї кримінально-правової заборони» аргументується, що визначення злочину, передбаченого ст. 204 КК і соціально-правової обумовленості цієї заборони не було предметом з'ясування науковцями. Стверджується, що розуміння поняття цього злочину є надто важливим для відмежування його від суміжних злочинів, окреслення меж дії закону, для кваліфікації злочину, вдосконалення положень ст. 204 КК. Автор стверджує, що для визначення злочину, передбаченого ст. 204 КК необхідно скористатися приписами ч. 1 ст. 11 КК та об'єктивними, суб'єктивними і кваліфікуючими ознаками цього злочину: «Під злочином, передбаченим ст. 204 КК слід розуміти умисні (а для ч. 3 цієї статті за ознакою «що призвели до отруєння людей чи інших тяжких наслідків, має місце подвійна форма вини – до дій прямий умисел, а до наслідків – необережність), заборонені КК України дії суб'єкта, який посягає на суспільні відносини, що забезпечують умови з охорони належного, тобто встановленого чинним законодавством України, справляння акцизного збору з підакцизних товарів до Державного бюджету, які полягають: за ч. 1 цієї статті у діях – незаконному виготовленні підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному придбанні підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному зберіганні незаконно виготовлених підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному збуті незаконно виготовлених підакцизних товарів; незаконному транспортування з метою збуту незаконно виготовлених підакцизних товарів; за ч. 2 цієї статті у діях – незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, які супроводжуються способом – шляхом відкриття підпільних цехів; у діях – незаконному виготовленні алкогольних напоїв або інших підакцизних товарів, з використанням знарядь – обладнання, яке забезпечує масове виробництво таких товарів; у діях – незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, вчинених особою, яка раніше була засуджена за цією статтею; за ч. 3 цієї статті у діях – незаконному виготовленні товарів зазначених у частинах першій або другій цієї статті, з використанням засобів – недоброякісної сировини (матеріалів), що становлять загрозу для життя і здоров'я людей; за ч. 3 цієї статті у діях – незаконному збуті таких товарів, що призвели до наслідків – отруєння людей чи інших тяжких наслідків, а також характеризуються необхідним причинним зв'язком між діями і наслідками, що настали»

Маючи теоретичну базу стосовно соціально-правової обумовленості заборони, передбаченої ст. 204 КК, а також проведений ґрунтовний аналіз існуючих поглядів на досліджувану проблему, автор вважає, що заслуговують на увагу в цьому дослідженні наступні чинники такої обумовленості цієї заборони, як: 1) соціально-кримінологічний – визначає: стан розвитку суспільних відносин у досліджуваній сфері; відповідність цієї заборони (ст. 204 КК) соціально-кримінологічній реальності; ця заборона є реакцією на злочин і має бути ефективною; ця заборона виникає лише тоді, коли шкода, яка заподіюється настільки значима, що буде сприйматися в якості достатньої для застосування кримінально-правової репресії;

відносну поширеність діяння, які передували криміналізації; 2) нормативно-правовий – свідчить: про відповідність цієї заборони нормам Конституції України та іншим галузям законодавства в цій сфері: що норми Конституції України та інші галузі законодавства в цій сфері та заборони, передбачені ст. 204 КК мають внутрішню логічну несуперечливість; що ст. 204 КК знаходиться в єдиному блоці з багатьма нормами законодавства, одні з яких регулюють позитивні відносини, а інші охороняються цією статтею; 3) етичний чинник – визначає, що норми моралі мають визначальний вплив при конструюванні заборони, передбаченої ст. 204 КК; що побудова заборони є проблемою вибору цінностей; що морально виправданим є міри покарання, коли вони розглядаються в якості способу досягнення моральних цінностей; 4) культурно-історичний – охоплює всі попередні чинники і розглядає заборону, передбачену ст. 204 КК з позиції ретроспективи і поступального її розвитку; виходить із соціальних зв'язків, що склалися в суспільстві, а також пріоритетів кримінально-правової охорони; 5) міжнародно-правовий – забезпечує міжнародне політико-правове визнання кримінально-правової системи України; забезпечує співробітництво протидії злочинам, передбаченим ст. 204 КК; свідчить, що ця заборона відповідає вимогам ст. 28 Загальної декларації прав людини (1948 р) та Директивам Ради ЄС стосовно товарів, які обкладаються акцизами.

Розділ 2 «Дослідження об'єктивних, суб'єктивних та кваліфікуючих ознак злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів» містить три підрозділи та висновки.

У підрозділі 2.1 *«Об'єктивні ознаки злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів»* автор аналізує найбільш поширені концепції об'єкта злочину в теорії кримінального права. Беручи за основу триступеневу класифікацію об'єктів злочинів, якої дотримується дисертант, визначено місце норми, передбаченої ст. 204 КК, її значення, яке стає можливим при визначенні родового і безпосереднього об'єкта цього злочину. Дослідник аналізує погляди, які мають місце в існуючих публікаціях на родовий об'єкт цього злочину і виходячи із структури цих суспільних відносин, законодавства та критичного дослідження розуміння родового об'єкта цих злочинів пропонує наступне визначення такого об'єкта: *«Це суспільні відносини, що забезпечують умови з формування, розподілу, перерозподілу та використання грошових фондів, коштів, емісії та обігу фінансових ресурсів, формування додаткової вартості, виробленої в межах держави, валовий внутрішній продукт, отримання доходу (прибутку), встановлення оптимальних пропорцій, розподілу валового внутрішнього продукту»*.

На підставі критичного аналізу існуючих точок зору, які стосуються безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого ст. 204 КК та структури суспільних відносин, які охороняються цією кримінально-правовою нормою і дотримуючись концепції об'єкта як суспільних відносин, а також аналізу 500 вироків цієї категорії проваджень, пропонується наступне розуміння безпосереднього об'єкта злочину, передбаченого цією статтею: *«Під основним безпосереднім об'єктом цього злочину слід розуміти суспільні відносини, що забезпечують умови з належного, тобто встановленого чинним законодавством*

України, справляння акцизного збору з підакцизних товарів до Державного бюджету». Натомість стверджується, що додатковим безпосереднім об'єктом цього злочину є суспільні відносини, що забезпечують умови з охорони життя та здоров'я людей-споживачів підакцизних товарів. Певне місце в роботі присвячено предмету дослідження цього злочину. Аналіз вироків свідчить, що в 40 % кримінальних проваджень з 500 вироків не точно називається предмет злочинів згідно УКТ ЗЕД під відповідними кодами.

У дисертації з'ясовуються загальнотеоретичні положення об'єктивної сторони злочину взагалі, і зокрема діяння, передбаченого ст. 204 КК. Зазначається, що в юридичній літературі існує значна кількість суперечливих поглядів на поняття об'єктивної сторони злочину, передбаченого ст. 204 КК та термінологію, яка стосується зовнішнього прояву цього злочину та певною мірою її удосконалює та обґрунтовує. Такий підхід дає можливість більш точно зрозуміти об'єктивну сторону цього злочину. Автор критично відноситься до поглядів фахівців у галузі кримінального права, які містяться в існуючих публікаціях. Доведено, що об'єктивна сторона злочину, передбаченого ч. 1 ст. 204 КК характеризується такими обов'язковими ознаками об'єктивної сторони цього злочину, як дії, що мають п'ять форм прояву. Стверджується – за ч. 2: характеризуються діями та знаряддями вчинення злочину (з використанням обладнання, що забезпечує масове виробництво таких товарів – у трьох формах прояву злочину); характеризується діями, які супроводжуються способом (шляхом відкриття підпільних цехів – у трьох формах прояву злочину); характеризується діями, особою, яка раніше була засуджена за цією статтею, характеризується діями зазначених ч. 1 та 2 цієї статті, з використанням засобів (недоброякісної сировини (матеріалів), що становлять небезпеку для життя і здоров'я особи – в трьох формах прояву); характеризується діями – збут таких товарів, наслідками (отруєння людей чи інші тяжкі наслідки – у трьох формах прояву цього злочину).

У підрозділі 2.2 «*Суб'єктивні ознаки злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів*» з'ясовуються загальнотеоретичні положення, що стосуються суб'єкта цього злочину. Автор досліджує погляди стосовно суб'єкта злочину, передбаченого ст. 204 КК. Дисертант сприймає визначення, запропоноване І. О. Харь, що суб'єктом цього злочину є фізична осудна, приватна, неслужбова особа, якій до моменту вчинення злочину виповнилося 16 років.

У дисертації досліджені загальнотеоретичні напрацювання, які стосуються суб'єктивної сторони злочину. На підставі аналізу існуючих поглядів на суб'єктивну сторону, передбачену ст. 204 КК встановлено, що суб'єктивна сторона злочинів, передбачених ч. 1, 2 та 3 цієї статті (крім ознаки ч. 3 ст. 204 «...що призвели до отруєння людей чи інших тяжких наслідків», де властива подвійна форма вини – до дій – прямий умисел, а до наслідків – необережна форма вини) характеризується умисною формою вини і метою збуту підакцизних товарів.

У підрозділі 2.3 «*Кваліфікуючі ознаки злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів*» послідовно проаналізовано ці ознаки злочину. Стверджується, що за ч. 2 ст. 204 КК

є наступні кваліфікуючі ознаки: а) незаконне виготовлення алкогольних напоїв шляхом відкриття підпільних цехів; незаконне виготовлення тютюнових виробів, шляхом відкриття підпільних цехів; незаконне виготовлення інших підакцизних товарів шляхом відкриття підпільних цехів; б) незаконне виготовлення алкогольних напоїв з використанням обладнання, що забезпечує масове виробництво таких товарів; незаконне виготовлення тютюнових виробів з використанням обладнання, що забезпечує масове виробництво таких товарів; незаконне виготовлення інших підакцизних товарів з використанням обладнання, що забезпечує масове виробництво таких товарів; в) незаконне виготовлення алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, вчинене особою, яка раніше була засуджена за цією статтею (у трьох формах прояву цього злочину); за ч. 3 цієї статті – незаконне виготовлення товарів, зазначених в частинах 1, 2 з недоброякісної сировини (матеріалів), що становлять загрозу для життя та здоров'я людей (у трьох формах прояву цього злочину); незаконний збут таких товарів, що призвело до отруєння людей чи інших тяжких наслідків (у трьох формах прояву цього злочину).

Розділ 3. «Відмежування злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів від суміжних злочинів і аналогічних адміністративно-правових порушень та порівняльно-правова характеристика цього злочину за законодавством України та аналогічних злочинів за кримінальним законодавством деяких зарубіжних держав» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Відмежування злочину, передбаченого ст. 204 КК України від суміжних злочинів та аналогічних адміністративно-правових порушень» з'ясовано, що таке відмежування необхідно проводити за окремими елементами та ознаками кожного з елементів цих злочинів. Обґрунтовується, що злочини, передбачений ч. 3 ст. 204 і ст. 227 КК, мають відмінності: 1) за об'єктом – перший стосується відносин належного справляння акцизного збору, а другий – порядку виготовлення та реалізації продукції у частині її безпечності; за предметом – перший стосується підакцизних товарів, а другий – будь-якого виробничого процесу чи послуг; за об'єктивною стороною – перший стосується виготовлення чи збуту підакцизних товарів з недоброякісної сировини, а другий – введення в обіг небезпечної продукції тощо; за суб'єктами – перший стосується фізичної осудної, приватної неслужбової особи, а другий – працівників підприємства, установи, організації, що виробляють продукцію чи товари, які відповідають за дотримання якості, комплектності продукції, що випускається підприємством на товарний ринок тощо. Відмежування злочину, передбаченого ст. 204 КК від аналогічних адміністративно-правових порушень передбачених статтями 156, 156-2, 161, 164-5 КУпАП за ступенем суспільної небезпеки.

У підрозділі 3.2 «Порівняльно-правова характеристика злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів за законодавством України та аналогічних злочинів за кримінальним законодавством деяких зарубіжних держав» аргументується, що правозастосовні органи мають певні труднощі в застосуванні ст. 204 КК України. Стверджується, що причиною цього є: 1) недоліки в конструюванні норм, передбачених цією статтею;

2) недостатня розробленість об'єктивних і суб'єктивних ознак цього злочину. Аналіз ст. 200 КК Грузії, свідчить, що положення, які є позитивними для сприйняття вітчизняним законодавством можуть бути наступні: 1) ті ж діяння вчинені у великому розмірі, групою осіб; 2) діяння, передбачені ч. 1 та 3 статті, вчинені в особливо великому розмірі; 3) діяння, передбачені ч. 2 або 3 цієї статті, вчинені організованою групою осіб тощо. Це стосується і аналогічних положень ст. 171 КК РФ.

ВИСНОВКИ

У **висновках** наведено теоретичне узагальнення, яке полягає у з'ясуванні питань кримінально-правової характеристики, злочину, передбаченого ст. 204 КК, та формування на цій основі положень і рекомендацій, що відповідають вимогам наукової новизни, мають істотне значення для науки кримінального права та практики. Основними теоретичними і практичними результатами є наступні:

1. Витоки кримінальної відповідальності за незаконне виготовлення, підакцизних товарів містилися в Литовському статуті 1529 р.. Така відповідальність стосувалася виготовлення пива. Розвиток цієї заборони мав місце в Соборному Уложенні 1649 р. і стосувався незаконного продажу, зберігання вина, спиртних напоїв, тютюнових виробів. Подальше вдосконалення цієї заборони мало місце в Уложенні про покарання кримінальні і виправні 1845 р., таких підакцизних товарів, як: спирт, виногорільчані вироби, пиво, мед, сірники, тютюнові вироби, цукор. У подальшому ці норми були виключені з Уложення 1845 р. і сформульовані в «Уставах об акцизах» від 15 грудня 1883 р. Належного стану ця заборона набула в ст. 204 КК України 2001 р..

2. Під злочином, передбаченим ст. 204 КК слід розуміти умисну (а для ч. 3 цієї статті за ознакою «що призвели до отруєння людей чи інших тяжких наслідків» має місце подвійна форма вини – до дій прямий умисел, а до наслідків – необережність), заборонені КК України дії суб'єкта, який посягає на суспільні відносини, що забезпечують умови з охорони належного, тобто встановленого чинним законодавством України, справляння акцизного збору з підакцизних товарів до Державного бюджету, які полягають: за ч. 1 цієї статті у діях – незаконному виготовленні підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному придбанні підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному зберіганні незаконно виготовлених підакцизних товарів з метою їх збуту; незаконному збуті незаконно виготовлених підакцизних товарів; незаконному транспортуванні з метою збуту незаконно виготовлених підакцизних товарів; за ч. 2 цієї статті у діях – незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, які супроводжуються способом – шляхом відкриття підпільних цехів; у діях – незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, з використанням знарядь – обладнання, яке забезпечує масове виробництво таких товарів; у діях – незаконному виготовленні алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, вчинених особою, яка раніше була засуджена за цією статтею; за ч. 3 у діях – незаконному виготовленні товарів,

зазначених у частинах першій або другій цієї статті, з використанням засобів – недоброякісної сировини (матеріалів), що становлять загрозу для життя і здоров'я людей; за ч. 3 цієї статті у діях – незаконному збуті таких товарів, що призвели до наслідків – отруєння людей чи інших тяжких наслідків, а також характеризуються необхідним причинним зв'язком між діями і наслідками, що настали.

3. До основних чинників соціально-правової обумовленості кримінально-правової заборони, передбаченої ст. 204 КК, відносять: 1) соціально-кримінологічний – визначає стан розвитку суспільних відносин в означеній сфері; заборона – це засіб, реакція на злочин, покликана охороняти означені нами суспільні відносини тощо; 2) нормативно-правовий – свідчить: про відповідність цієї заборони нормам Конституції України та іншим галузям законодавства у цій сфері та мають внутрішню логічну несуперечливість; 3) етичний – свідчить, що дотримання етичних норм при конструюванні заборони, передбаченої ст. 204 КК, має бути визначальною; що тільки виходячи із норм моралі можна підтверджувати заборону; 4) культурно-історичний – свідчить, що заборона, досліджувана нами, має розглядатися як продукт історії і культури конкретного суспільства; 5) міжнародно-правовий – свідчить, що заборона відповідає міжнародно-правовим стандартам.

4. Родовим об'єктом злочинів проти фінансової системи України (до яких належать і злочин, передбачений ст. 204 КК), є суспільні відносини, що забезпечують умови з формування, розподілу, перерозподілу та використання грошових фондів, коштів, емісії та обіг фінансових ресурсів, формування додаткової вартості, виробленої в межах держави, валовий внутрішній продукт, отримання доходу (прибутку), встановлення оптимальних пропорцій, розподілу валового внутрішнього продукту.

5. Основним безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 204 КК України є суспільні відносини, що забезпечують умови належного, тобто встановленого чинним законодавством України, справляння акцизного збору підакцизних товарів до державного бюджету.

6. Об'єктивна сторона цього злочину, передбаченого ст. 204 КК, полягає: за ч. 1 цієї статті в діях (у п'яти формах прояву цього злочину); за ч. 2 цієї статті: у діях та способах (шляхом відкриття підпільних цехів – у трьох формах прояву злочину); в діях та з використанням знарядь (з використанням обладнання – у трьох формах прояву цього злочину); в діях – незаконне виготовлення алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, вчинене особою яка раніше була засуджена за цією статтею (у трьох формах прояву цього злочину); за ч. 3: в діях – незаконному виготовленні товарів, зазначених у чч. 1 або 2 цієї статті, з використанням засобів (з недоброякісної сировини – матеріалів); в діях – незаконному збуті таких підакцизних товарів, що призвело до наслідків (отруєння людей чи інших тяжких наслідків) та необхідному причинному зв'язку між діями і наслідками.

7. Суб'єктивна сторона злочинів, передбачених чч. 1, 2 та 3 ст. 204 КК (крім ознаки «...що призвело до отруєння людей чи інших тяжких наслідків», характеризується подвійною формою вини до дій – прямий умисел, а до наслідків – необережність), характеризується прямим умислом і мотивом збуту підакцизних

товарів.

8. Кваліфікуючих ознак, які за ч. 2 ст. 204 КК проявляються в дев'яти в формах прояву злочину та за ч. 3 цієї статті характеризуються шістьма формами прояву злочину, які описані в диспозиціях означених частин ст. 204 КК

9. Критерії, за якими повинно здійснюватися відмежування злочинів, передбачених ч. 3 ст. 204 КК від суміжного злочину, передбаченого ст. 227 КК, є ознаки об'єкта, предмета, об'єктивної сторони, суб'єкта та суб'єктивної сторони, а відмежування злочину, передбаченого ст. 204 КК від аналогічних адміністративних правопорушень – за ступенем суспільної небезпечності. Основні відмінності: за об'єктом – перший стосується відносин належного справляння акцизного збору, а другий – порядку виготовлення та реалізації продукції у частині її безпечності; за предметом – перший стосується підакцизних товарів, а другий – будь-якого виробничого процесу чи послуг; за об'єктивною стороною – перший стосується виготовлення чи збуту підакцизних товарів з недоброякісної сировини, а другий – введення в обіг небезпечної продукції тощо; за суб'єктами – перший стосується фізичної осудної, приватної неслужбової особи, а другий – працівників підприємства, установи, організації, що виробляють продукцію чи товари, які відповідають за дотримання якості, комплектності продукції, що випускається підприємством на товарний ринок тощо;

10. Компаративістське дослідження норм, що передбачають кримінальну відповідальність за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК) з аналогічними злочинами деяких зарубіжних держав свідчить, що стосовно предмета злочину вітчизняний законодавець має переваги. Натомість щодо об'єктивної сторони цього злочину положення ст. 200 КК Грузії – великий розмір, група осіб особливо великий розмір, організована група та аналогічні положення ст. 171-1 КК РФ представляють інтерес для вдосконалення ст. 204 КК України. Все це дало можливість сформулювати ст. 204 КК України в наступній редакції: «Ст. 204. Незаконне виготовлення, придбання, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів

1. Незаконне виготовлення чи придбання з метою збуту або зберігання з цією метою, а також збут чи транспортування з метою збуту незаконно виготовлених алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, -

караються...

2. Незаконне виготовлення алкогольних напоїв, тютюнових виробів або інших підакцизних товарів, шляхом відкриття підпільних цехів або з використанням обладнання, що забезпечує масове виробництво таких товарів, або вчинене особою, яка раніше була засуджена за цією статтею, або вчинені за попередньою змовою групою осіб, або вчинені у великому розмірі, -

караються...

3. Незаконне виготовлення товарів, указаних у частині першій або другій цієї статті, з недоброякісної сировини (матеріалів), що становлять загрозу для життя і здоров'я людей, а так само незаконний збут таких товарів, що призвело до отруєння людей чи інших тяжких наслідків, або незаконне виготовлення чи збут товарів, зазначених в частинах першій або другій цієї статті, вчинені організованою групою

осіб, або виготовлення чи збут таких товарів, вчинені в особливо великих розмірах- караються...»

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях внесених до оновленого переліку фахових видань з юридичних дисциплін МОН України, зареєстрованих та проіндексованих у міжнародних наукометричних каталогах і базах даних:

1. Гмирін А. А. Предмет злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів // Юридична наука (Index Copernicus). – 2015. № 7. – С. 109-127.

2. Гмирін А. А. Родовий об'єкт злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів // Юридична наука (Index Copernicus). – 2015. № 12. – С. 34-46.

3. Гмирін А. А. Безпосередній об'єкт злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів // Юридична наука (Index Copernicus). – 2016. № 1. – С. 71-84.

4. Гмирін А. А. Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ч. 1 ст. 204 КК України товарів // Юридична наука (Index Copernicus). – 2016. № 4. – С. 35-64.

5. Гмирін А. А. Кваліфікуючі ознаки злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів // Юридична наука (Index Copernicus). – 2016. № 10. – С. 16-51.

6. Гмирін А. А. Суб'єкт злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів // Юридична наука (Index Copernicus SafetyLit, Social Science Research Network (SSRN)). – 2017. № 6. – С. 46-64.

7. Гмирін А. А. Суб'єктивна сторона злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів // Юридична наука (Index Copernicus SafetyLit, Social Science Research Network (SSRN)). – 2017. № 9. – С. 44-58.

8. Гмирін А. А. Відмежування злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів від суміжних злочинів та аналогічного правопорушення // Юридична наука (Index Copernicus SafetyLit, Social Science Research Network (SSRN)). – 2017. № 11. – С. 58-71.

Публікації у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

9. Гмырин А. А. Субъективная сторона преступления незаконное изготовление, хранение, сбыт или транспортировка с целью сбыта подакцизных товаров. Уголовная юстиция: законодательство, теория и практика: материалы VIII Республиканской научно-практической конференции студентов, магистрантов и аспирантов (20 октября 2017 года, Республика Беларусь). – Брест: Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина. – С. 98-99.

10. Гмирін А. А. Родовий об'єкт злочину незаконне виготовлення, зберігання,

збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Юридична наука і практика : пошук правової гармонії : збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 5 жовтня 2017 року. Тези наукових доповідей. – Видавничий дім «АртЕк», 2017. – С. 127-131

11. Гмирін А. А. Кваліфікуюча ознака злочину, передбаченого частиною 3 статті 204 Кримінального кодексу України в першій формі його прояву, яка становить загрозу для життя і здоров'я людей. Актуальні проблеми державно-правового розвитку України в контексті інтеграційних процесів: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10 річчю Інституту управління та права ЗНТУ, м. Запоріжжя, 20 травня 2017 р.: в 2 т. / Редкол.: С. К. Бостан, Р. М. Максакова, Т. Є. Леоненко. – Т. 2. – Запоріжжя: «Просвіта», 2017. – С. 43-46

12. Гмирін А. А. Суб'єкт злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів: позитивні положення у дослідженні. Оптимізм і песимізм: амбівалентність українського соціуму в духовному і матеріальному вимірах: матеріали XVI науково-практичної конференції. – Київ: ВНЗ «Національна академія управління», 2018. – С. 136-137.

АНОТАЦІЯ

Гмирін А. А. Кримінально-правова характеристика злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право (081 – Право). – Вищий навчальний заклад «Національна академія управління». Міністерство освіти і науки України. – Київ, 2017.

Дисертаційна робота за характером і змістом дослідження питань є однією з перших в Україні комплексних і системних науково-дослідних праць, присвячених кримінально-правовій характеристиці злочину незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України). Конкретний внесок дисертанта в наукове розроблення питань кримінально-правової характеристики злочину, передбаченого ст. 204 КК, полягає в обґрунтуванні пропозицій і рекомендацій, що містять елементи наукової новизни та мають істотне значення для науки кримінального права та практики застосування досліджуваної норми.

У результаті здійснення наукового аналізу теоретичного стану проблеми, її законодавчого регулювання та практики застосування чинного законодавства з урахуванням його істотної зміни, надано важливі для юридичної науки пропозиції, сформульовані нові положення та висновки. В ході дослідження з'ясовано витoki та історію кримінальної відповідальності за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів та сучасний стан цієї проблеми, запропоноване поняття злочину, передбаченого ст. 204 КК, а також з'ясовано зміст основних чинників соціально-правової обумовленості заборони.

Автором визначено родовий і безпосередні об'єкти злочину, передбаченого ст. 204 КК України, запропоноване визначення об'єктивної сторони досліджуваного злочину. Значна увага приділяється суб'єкту та суб'єктивній стороні цього злочину, а також запропоноване поняття суб'єктивної сторони цього діяння за ч. 1, та 3 ст. 204 КК України.

Дослідник з'ясував кваліфікуючі ознаки злочину, передбаченого чч. 2 та 3 ст. 204 та визначився з формами прояву цих злочинів за означеними частинами цієї статті. У роботі визначено критерії за якими повинно здійснюватися відмежування злочинів, передбачених ч. 3 ст. 204 КК України від суміжного злочину, передбаченого ст. 227 КК України, а також відмежування цього злочину від аналогічних адміністративно-правових порушень. Крім того, здійснено компаративістське дослідження норм, що передбачають кримінальну відповідальність за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК України) з аналогічними злочинами зарубіжних держав, а також запропоновано нову редакцію ст. 204 КК України.

Ключові слова: поняття злочину, витoki та історія кримінальної відповідальності, незаконне виготовлення, зберігання, збут, незаконне придбання, незаконне транспортування, кваліфікуючі ознаки, відкриття підпільних цехів, не доброякісна сировина (матеріали), отруєння людей, інші тяжкі наслідки, використання обладнання, алкогольні напої, тютюнові вироби, інші підакцизні товари.

АННОТАЦІЯ

Гмырин А. А. Уголовно-правовая характеристика преступления незаконное изготовление, хранение, сбыт или транспортировка с целью сбыта подакцизных товаров (ст. 204 УК Украины). – Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.08 – уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право (081 – право). – Высшее учебное заведение «Национальная академия управления», Киев, 2017.

Диссертационная работа по характеру и содержанию исследования вопросов является одной из первых в Украине комплексных и системных научно-исследовательских работ, посвященных уголовно-правовой характеристике преступления незаконное изготовление, хранение, сбыт или транспортировка с целью сбыта подакцизных товаров (ст. 204 УК Украины). Конкретный вклад диссертанта в научную разработку вопросов уголовно-правовой характеристики преступления, предусмотренного ст. 204 УК, заключается в обосновании предложений и рекомендаций, содержащих элементы научной новизны которые имеют существенное значение для науки уголовного права и практики применения исследуемой нормы.

В результате осуществления научного анализа теоретического состояния проблемы, ее законодательного регулирования и практики применения

действующего законодательства с учетом его существенного изменения, приводятся важные для юридической науки предложения, сформулированные новые положения и выводы. В ходе исследования выяснено истоки и историю уголовной ответственности за незаконное изготовление, хранение, сбыт или транспортировка с целью сбыта подакцизных товаров и современное состояние этой проблемы, предложено понятие преступления, предусмотренного ст. 204 УК, а также выяснено содержание основных факторов социально-правовой обусловленности запрета.

Автором определены родовой и непосредственные объекты преступления, предусмотренного ст. 204 УК Украины, предложенное определение объективной стороны исследуемого преступления. Значительное внимание уделяется субъекту и субъективной стороне этого преступления, а также предложено понятие субъективной стороны этого деяния по ч. 1 и 3 ст. 204 УК Украины

Исследователь выяснил квалифицирующие признаки преступления, предусмотренного чч. 2 и 3 ст. 204 и определился с формами проявления этих преступлений по указанным частями этой статьи. В работе определены критерии по которым должно осуществляться отграничения преступлений, предусмотренных ч. 3 ст. 204 УК Украины от смежного преступления, предусмотренного ст. 227 УК Украины, а также отграничения этого преступления от аналогичных административно-правовых нарушений. Кроме того, осуществлено компаративистские исследования норм, предусматривающих уголовную ответственность за незаконное изготовление, хранение, сбыт или транспортировка с целью сбыта подакцизных товаров (ст. 204 УК Украины) с аналогичными преступлениями зарубежных государств, а также предложена новая редакция ст. 204 УК Украины.

Ключевые слова: понятие преступления, истоки и история уголовной ответственности, незаконное изготовление, хранение, сбыт, незаконное приобретение, незаконную транспортировку, квалифицирующие признаки, открытия подпольных цехов, а не доброкачественная сырье (материалы), отравление людей, иные тяжкие последствия, использование оборудования, алкогольные напитки, табачные изделия, другие подакцизные товары.

SUMMARY

Gmyrin A.A. Criminal legal characteristic of a crime “illegal manufacture, storage, sale or transportation for the purpose of sale of excisable goods (art. 204 of the Criminal Code of Ukraine). - Qualifying scientific paper on the rights of a manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Law, specialty 12.00.08 - Criminal Law and Criminology; Criminal Executive Law (081 - Law). - Higher Educational Institution "National Academy of Management". Ministry of education and science of Ukraine. - Kyiv, 2017.

The thesis on the nature and content of the issues studied is one of the first comprehensive and systematic research papers in Ukraine devoted to the criminal-legal

characterization of the crime “illegal manufacture, storage, sale or transportation for the purpose of sale of excisable goods (art. 204 of the Criminal Code of Ukraine). The concrete contribution of the writer of the thesis to the scientific development of issues of the criminal-and-legal characteristics of the crime stipulated by Art. 204 of the Criminal Code is in justification of the proposals and recommendations containing elements of scientific newness and have the essential value for the science of the criminal right and practice of application of the norm studied.

As a result of the scientific analysis of the theoretical state of the problem, its legislative regulation and the practice of application of the current legislation, the important proposals for the law of criminal law were given, and the new provisions and conclusions were formulated. In the course of the study it was found sources and history of criminal responsibility for the crime of the illegal manufacturing, storage, sale or transportation for the purpose of sale of excisable goods and the current state of the problem.

The thesis proposes the concept of the crime of the illegal manufacturing, storage, sale or transportation for the purpose of sale of excisable goods. The content of the main factors of socio-legal conditionality of the prohibition, in particular, socio-criminological; normative and legal; ethical; cultural-historical, international-legal, which convince us of the necessity to preserve in criminal law the criminal responsibility for the illegal manufacture, storage, sale or transportation for the purpose of sale of excisable goods and the need for further improvement of this criminal law.

The author identified the main and additional direct objects of the crime of illegal production, storage, sale or transportation for the purpose of the sale of excisable goods. Based on the study conducted, the definition of the objective side of the crime studied. Much attention is paid to the subject and the subjective side of this crime, as well as the concept of the subjective side of this act under part 1 and 3 of Art. 204 of the Criminal Code of Ukraine;

The researcher found qualifying signs of a crime stipulated by pp. 2 and 3 of Art. 204, and determined the forms of manifestation of these crimes under the specified parts of this article.

The paper defines the criteria by which the delineation of the crimes provided for in p. 3 of Art. 204 of the Criminal Code of Ukraine from an adjacent crime stipulated by Art. 227 of the Criminal Code of Ukraine, as well as delineation of the crime “illegal manufacture, storage, sale or transportation for the purpose of selling excisable goods from similar administrative and legal violations.”

The author of the thesis carried out a comparative study of norms providing for criminal liability for the illegal manufacture, storage, sale or transportation for the purpose of sale of excisable goods (Art. 204 of the Criminal Code of Ukraine) with similar crimes of foreign states (Art. 171 of CC of RF, art. 234 of CC of Republic of Bulgaria, Art. 213-1 of the Criminal Code of the Azerbaijan Republic, art. 200 of the Criminal Code of Georgia, Art. 200 of the Criminal Code of the Kyrgyz Republic, Art. 250 of the Criminal Code of the Republic of Moldova, Art. 393 of the Code of Penitentiary Code of Estonia), as well as a new edition of Art. 204 of the Criminal Code of Ukraine was proposed.

Key words: concept of crime, origins and history of criminal responsibility, illegal manufacture, storage, sale, illegal purchase, illegal transportation, qualifying signs, opening of illegal shops, low-grade raw materials (materials), poisoning of people, other grave consequences, use of equipment, alcoholic beverages, tobacco products, other excisable goods.

Підписано до друку 07.06.2018 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк, арк. 0,9

Тираж 100 прим. Замовлення № 118

Віддруковано з оригінал-макета ТОВ «_____»

04080, м. Київ, вул. Кирилівська, 86

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 4540 від 07.05.2013.